

ΓΡΑΦΕΙΟ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ
ΣΚΟΠΙΑ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ

ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟ ΔΕΛΤΙΟ Τεύχος 18

Επισκόπηση οικονομικών, εμπορικών και επιχειρηματικών
ειδήσεων για την πΓΔΜ

Επιμέλεια:

Π. Λάρδα, Σύμβουλος ΟΕΥΑ'

Ομάδα Σύνταξης:

*Π. Λάρδα, Σύμβουλος ΟΕΥΑ',
Μ. Χαροκόπος, Γραμματέας ΟΕΥΑ'*

-Μάιος 2018-
(α' 15ημερο)

Περιεχόμενα

1. Επιχειρηματική δραστηριότητα	4
1.1 Ενέργεια και Ορυκτά	4
-Δημόσια συζήτηση για το νέο ενεργειακό νόμο	4
-Μέσο κόστος παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας, α' τετράμηνο 2018	4
-Ανανεώσιμες πηγές ενέργειας το μέλλον του ενεργειακού τομέα της πΓΔΜ	4
-Επιδιωκόμενα έργα στον τομέα των Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας	4
1.2 Κατασκευές, δομικά υλικά και Real Estate	5
-Έκδοση οικοδομικών αδειών, Μάρτιος 2018	5
1.3 Τραπεζικός & Ασφαλιστικός Τομέας	5
-Πλειστηριασμός μονοετών χρεογράφων του δημοσίου αξίας 16,2 εκατ. ευρώ	5
-Ελαφρά αύξηση των συναλλαγματικών αποθεμάτων (Μάρτιος 2018)	5
-Από τις 15 Μαΐου κυκλοφορούν νέα τα τραπεζογραμμάτια των 10 και 50 δηναρίων στην πΓΔΜ	5
1.4 Μεταφορές & Επικοινωνίες	6
-Μείωση των ποσοστών περιαγωγής της Βουλγαρίας για τη πΓΔΜ και άλλες χώρες των Δ. Βαλκανίων	6
-Κατασκευή αυτοκινητοδρόμου Σκοπίων – Πρίστινας	6
1.5 Αγροτικός τομέας και τομέας τροφίμων	6
-Αγορά και πώληση γεωργικών προϊόντων, α' τρίμηνο 2018	6
-Δείκτες τιμών στη γεωργία, Απρίλιος 2018	6
-Επιχειρηματικό Συνέδριο πΓΔΜ-Σλοβενίας - Διαχείριση και αξιοποίηση κονδυλίων Ε.Ε. - Γεωργικά Ταμεία - IPARD (Σκόπια, 15 Μαΐου 2018)	6
1.6 Τομέας Εμπορίου	7
-Προσωρινή αναστολή εισαγωγικών δασμών και τελωνειακών ποσοστώσεων κατεψυγμένου χοιρινού κρέατος και άλλων προϊόντων χοιρινού κρέατος (έως τις 15.11.2018)	7
1.7 Περιβάλλον & Υγεία	8
-Επιδότησεις του Δήμου Σκοπίων για σόμπες πέλλετ και ποδήλατα	8
-Αυστηροποίηση ελέγχων εισαγωγών πουλερικών και βόειου κρέατος από Βραζιλία	8
Αξιοποίηση και προστασία του νερού από τη ρύπανση στη βιομηχανία (2016)	8
1.8 Βιομηχανικός Τομέας	8
-Επιχειρηματικές τάσεις στη μεταποιητική βιομηχανία (Απρίλιος 2018)	8
-Δείκτες κύκλου εργασιών στη βιομηχανία, Μάρτιος 2018	8
1.9 Τομέας Τουρισμού	9
-Τουρισμός, Μάρτιος 2018	9
1.10 Άλλες ειδήσεις επιχειρηματικού ενδιαφέροντος	9
-Νέο νομοθετικό πλαίσιο για την χρηματοδοτική στήριξη των επενδύσεων στην πΓΔΜ.	9
2. Οικονομικές ειδήσεις	10
- Πληθωρισμός 1,6% σε ετήσια βάση (Μάρτιος 2018)	10
-Αύξηση του εμπορικού ελλείμματος της πΓΔΜ (α' τρίμηνο 2018)	10
-Εαρινές μακροοικονομικές προβλέψεις της Κεντρικής Τράπεζας της πΓΔΜ (Μάιος 2018)	10
3. Διεθνείς Οικονομικές Σχέσεις	10
-Πάνω από το 70% των Γερμανών επενδυτών θα επένδυαν ξανά στην πΓΔΜ παρά τα προβλήματα	10
-Επιχειρηματικό φόρουμ πΓΔΜ-Σλοβενίας / επίσκεψη του Σ/ΠΘ Miro Cerar (Σκόπια, 4 Απριλίου 2018)	10

4. Ευρωπαϊκή προοπτική	11
-Εκδήλωση για το Drenovo–Gradsko Express, τμήμα του Πανευρωπαϊκού Διαδρόμου Χ	11
-Σύνοδος των Δυτικών Βαλκανίων (Σόφια, 15 Μαΐου 2018)	11
5. Ειδήσεις γενικού ενδιαφέροντος	12
-Ανησυχία οργανώσεων νεολαίας και επαγγελματικών φορέων για «brain drain» της πΓΔΜ	12
6. Εκδηλώσεις και εκθέσεις	12
-11 ^η Διεθνής Διάσκεψη Πληρωμών και Υποδομών Αγοράς (Αχρίδα, 6-8 Ιουνίου 2018)	12
- Διεθνές Συνέδριο «Balkans & Black Sea Cooperation Forum 2018 (Αθήνα 30 Μαΐου - 1 Ιουνίου 2018)	12
-Επιχειρηματικό Forum «BLACK SEA BRIDGE» (Θεσσαλονίκη, 19 Ιουνίου 2018)	13

Σημειώσεις:

1. Σε περίπτωση αναδημοσίευσης, παρακαλείστε όπως αναφέρεται η πηγή.
2. Εφ' όσον δεν επιθυμείται πλέον να λαμβάνεται τα Ενημερωτικά Δελτία του Γραφείου ΟΕΥ-Σκοπίων, παρακαλείστε όπως αποστείλετε σχετικό μήνυμα στο ηλεκτρονικό ταχυδρομείο μας: (ecocom-skopje@mfa.gr)

1. Επιχειρηματική δραστηριότητα

1.1 Ενέργεια και Ορυκτά

-Δημόσια συζήτηση για το νέο ενεργειακό νόμο

Στις 21 Μαΐου τ.έ. ψηφίσθηκε το νομοσχέδιο για τον τομέα της ενέργειας, το οποίο είχε υποβάλει προ διμήνου στη Βουλή η Κυβέρνηση της πΓΔΜ. Σύμφωνα με εκτίμηση του Διευθυντή της Γραμματείας της Ενέργειας Κοινότητας, κ. Janez Korac, ο νέος νόμος για την ενέργεια της πΓΔΜ προσφέρει όλα τα απαραίτητα μέσα για την πλήρη απελευθέρωση της αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας, ενώ παράλληλα εξασφαλίζει την ασφάλεια στην προμήθεια ενέργειας και τη δυνατότητα παρέμβασης του κράτους εάν παραστεί ανάγκη. Πρόσθεσε ότι ο νέος νόμος εναρμονίζει την εθνική νομοθεσία με το ενεργειακό κεκτημένο της ΕΕ, και προσφέρει πολλά οφέλη για τους πολίτες. Μεταξύ άλλων, ανέφερε, παρέχει τη νομική βάση για την επικείμενη σύζευξη των προημερήσιων αγορών ηλεκτρικής ενέργειας πΓΔΜ και Βουλγαρίας. Μολονότι η απελευθέρωση της αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας περιλαμβανόταν και στον προηγούμενο νόμο, με πρόβλεψη για ολοκλήρωση μέχρι το 2020, ο νέος νόμος θεσπίζει επιπλέον παράγοντες όπως, ένα νομικό υπόβαθρο για την ανάπτυξη φορέων εκμετάλλευσης συστημάτων, την εισαγωγή ενός νέου συστήματος υποβολής προσφορών, όσον αφορά στις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας κλπ. Υπογράμμισε ωστόσο ότι, όσον αφορά στην Ρυθμιστική Επιτροπή Ενέργειας (ERC), ο νόμος προβλέπει νέες υποχρεώσεις, αλλά δεν περιλαμβάνει τη σύσταση της Γραμματείας –ώστε σε περίπτωση τέλεσης παραπτώματων η ERC να μπορεί να επιβάλλει πρόστιμα-. Από πλευράς του ο κ. Κοκο Angjusev, Αντιπρόεδρος της Κυβέρνησης, αρμόδιος για τις οικονομικές υποθέσεις ανέφερε ότι ο νέος νόμος για την ενέργεια, παρέχει μεγαλύτερη ανταγωνιστικότητα στον ενεργειακό τομέα, καλύτερες υπηρεσίες και ποιότητα που θα ωφελήσει τους τελικούς καταναλωτές. Σύμφωνα με τον κ. Angjusev, ο νέος νόμος υποστηρίζει την ανάπτυξη των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας. Με την εισαγωγή τιμολογίων υψηλής ποιότητας, θα υπάρξουν ευκαιρίες για άνοιγμα νέων θέσεων, όπου θα κατασκευαστούν φωτοβολταϊκοί σταθμοί ηλεκτροπαραγωγής και οι επενδυτές θα είναι σε θέση να πωλούν την παραγόμενη ηλεκτρική ενέργεια σε μια ελεύθερη αγορά.

-Μέσο κόστος παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας, α' τετράμηνο 2018

Σύμφωνα με αναφορά του αρμόδιου για την οικονομία Αντιπροέδρου της Κυβέρνησης της πΓΔΜ, κ. K. Angjushev, στην Βουλή, κατά την ψήφιση του νέου νομοσχεδίου για τον τομέα της ενέργειας, το μέσο κόστος παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από την 'ELEM' μειώθηκε, κατά το πρώτο τετράμηνο τ.έ., στα 39 ευρώ/kWh από 41 ευρώ/kWh, το 2017.

-Ανανεώσιμες πηγές ενέργειας το μέλλον του ενεργειακού τομέα της πΓΔΜ

Σύμφωνα με τους ειδικούς, στο άμεσο μέλλον, η πΓΔΜ θα πρέπει να εστιάσει στις ΑΠΕ (Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας) για την παραγωγή ενέργειας. Στο βαθμό που η χώρα δεν διαθέτει φυσικό αέριο, ούτε πετρέλαιο και τα τοπικά αποθέματα άνθρακα είναι σχεδόν εξαντλημένα, γεγονός που καθιστά αμφίβολη την επένδυση σε θερμοηλεκτρικούς σταθμούς, η επιλογή των ΑΠΕ αποτελεί μάλλον μονόδρομο, σύμφωνα με τους εμπειρογνώμονες. Ωστόσο, μέχρι στιγμής, παρά τον μεγάλο αριθμό ημερών ηλιοφάνειας στη χώρα, υπάρχουν λίγα ηλιακά πάρκα και η αιολική ενέργεια δεν χρησιμοποιείται αρκετά. Σύμφωνα με τον καθηγητή κ. Konstantin Dimitrov από το Κέντρο Ενεργειακής Απόδοσης της πΓΔΜ ('MACEF'), η χώρα θα μπορούσε να γίνει κοινωνία χωρίς ορυκτά καύσιμα έως το 2050, με την σταδιακή αντικατάσταση των ορυκτών καυσίμων από τον ήλιο, το νερό ή τον άνεμο. Ο καθηγητής κ. Dimitrov επισημαίνει ακόμη ότι οι ηλιακοί φωτοβολταϊκοί συλλέκτες που παράγουν ηλεκτρική ενέργεια καθίστανται, σταδιακά, λιγότερο δαπανηροί, γεγονός που τους κάνει οικονομικά προσιτούς ακόμη και για τα νοικοκυριά.

-Επιδιωκόμενα έργα στον τομέα των Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας

Σύμφωνα με δημοσιεύματα, στο πλαίσιο προώθησης των ΑΠΕ, η Κρατική Εταιρεία Παραγωγής Ηλεκτρικής Ενέργειας της πΓΔΜ «ELEM» σχεδιάζει την κατασκευή ενός φωτοβολταϊκού σταθμού κοντά στον θερμοηλεκτρικό σταθμό Oslomej, ο οποίος αναμένεται να παράγει 14,5 μεγαβάτ/ώρες ηλεκτρικής ενέργειας, με κόστος 7 εκατ. ευρώ, γεγονός που θα το καθιστούσε το μεγαλύτερο σταθμό ηλεκτροπαραγωγής στην πΓΔΜ. Σήμερα, οι φωτοβολταϊκές μονάδες στη πΓΔΜ παράγουν μόλις 16,8 μεγαβάτ. Ένα δεύτερο έργο, το οποίο σχεδιάζει η «ELEM» είναι η αναβάθμιση του αιολικού πάρκου Bogdanci και η κατασκευή ενός νέου αιολικού

σταθμού, συνολικής εγκατεστημένης ισχύος 27 μεγαβάτ. Τέλος, στις επιδιώξεις της Κυβέρνησης, εφ' όσον βρεθεί η αναγκαία χρηματοδότηση, είναι και η κατασκευή των δυο υδροηλεκτρικών μονάδων σε Cebren και Galište, περίπου 150 μεγαβάτ. Η επένδυση αναμένεται να κοστίσει 220 εκατ. ευρώ, ενώ η κατασκευή θα μπορούσε να χρηματοδοτηθεί, είτε από ξένους επενδυτές, είτε από την ELEM, μέσω τραπεζικού δανεισμού. Η χώρα ξεκίνησε, επίσης, την κατασκευή μικρών υδροηλεκτρικών σταθμών χωρητικότητας 1 μεγαβάτ το καθένα. Εξήντα οκτώ τέτοιες μονάδες υδροηλεκτρικής ενέργειας έχουν ήδη κατασκευαστεί και άλλες 30 βρίσκονται υπό κατασκευή. Το σχέδιο προβλέπει τη δημιουργία 400 μονάδων παραγωγής υδροηλεκτρικής ενέργειας σε ολόκληρη τη χώρα.

1.2 Κατασκευές, δομικά υλικά και Real Estate

-Έκδοση οικοδομικών αδειών, Μάρτιος 2018

Σύμφωνα με τα στοιχεία της εδώ Κρατικής Στατιστικής Υπηρεσίας, το Μάρτιο του 2018 εκδόθηκαν συνολικά 211 άδειες οικοδομής, οι οποίες ήταν κατά 45,1% λιγότερες από τον αντίστοιχο μήνα του προηγούμενου έτους. Σύμφωνα με τις εκδοθείσες οικοδομικές άδειες, η συνολική αξία των κατασκευών ήταν 1.678.288 χιλ. δηνάρια, ήτοι 76,0% λιγότερο από τον αντίστοιχο μήνα του προηγούμενου έτους. Το χαμηλότερο ποσό της αναμενόμενης αξίας οφείλεται στο γεγονός ότι στην προηγούμενη περίοδο εκδόθηκε η άδεια για τον κύριο αγωγό Τμήμα 2 Negotino (Kavadarci) - Bitola. Από το σύνολο των εκδοθεισών οικοδομικών αδειών, οι 119 (56,4%) αφορούν σε κτίρια, οι 35 (16,6%) σε έργα πολιτικού μηχανικού και οι 57 (27,0%) σε ανακατασκευές. Από το σύνολο των 211 δομών, για 116 (55,0%) οι επενδυτές είναι ιδιώτες και για 95 (45,0%) δομές οι επενδυτές είναι επιχειρήσεις. Κατά την περίοδο αναφοράς, σχεδιάζονται 342 κατοικίες για κατασκευή, συνολικής ωφέλιμης επιφάνειας 27.398 τ.μ.

1.3 Τραπεζικός & Ασφαλιστικός Τομέας

-Πλειστηριασμός μονοετών χρεογράφων του δημοσίου αξίας 16,2 εκατ. ευρώ

Το Υπουργείο Οικονομικών της πΓΔΜ έθεσε σε πλειστηριασμό μονοετή χρεόγραφα δημοσίου (T-BILLS) αξίας 1 δισ. δηνάρια (ήτοι 19,3 εκατ. δολάρια / 16,2 εκατ. ευρώ). Στις 15.5.2018, η Κεντρική Τράπεζα πΓΔΜ πλειστηρίασε τα κρατικά χρεόγραφα, στο όνομα του Υπουργείου Οικονομικών, μέσω προσφορών με όγκο, στις οποίες η τιμή και το κουπόνι καθορίζονταν εκ των προτέρων και οι πρωτογενείς αντιπρόσωποι υπέβαλλαν προσφορές μόνο με ποσά. Το επιτόκιο ήταν 1% και η ζήτηση υπερέκλυσε την προσφορά.

-Ελαφρά αύξηση των συναλλαγματικών αποθεμάτων (Μάρτιος 2018)

Σύμφωνα με επίσημα στοιχεία, τα συναλλαγματικά αποθέματα της Κεντρικής Τράπεζας της πΓΔΜ, (NBRM), αυξήθηκαν ελαφρά σε 2,58 δισ. ευρώ το Μάρτιο τ.ε., σε σύγκριση με 2,57 δισ. ευρώ το Φεβρουάριο τ.ε. Στο τέλος Μαρτίου 2018, τα συναλλαγματικά αποθέματα ήταν 10,3% υψηλότερα από τα τέλη του 2017, σύμφωνα με τα τελευταία στοιχεία της Κεντρικής Τράπεζας.

-Από τις 15 Μαΐου κυκλοφορούν νέα τα τραπεζογραμμάτια των 10 και 50 δηναρίων στην πΓΔΜ

Η Κεντρική Τράπεζα της πΓΔΜ παρουσίασε τα δύο νέα τραπεζογραμμάτια ονομαστικής αξίας 10 δηναρίων (€ 0,16) και 50 δηναρίων (€ 0,81), τα οποία τεθήκαν σε κυκλοφορία από την 15^η Μαΐου τ.ε. Τα νέα χαρτονομίσματα των 10 και 50 δηναρίων, τα οποία αποτελούν τα μικρότερα σε αξία τραπεζογραμμάτια, έχουν πλαστικό υπόστρωμα και ενημερωμένα χαρακτηριστικά ασφαλείας. Τα νέα χαρτονομίσματα θα διατηρήσουν τα αρχικά σχέδια, χρώματα και διαστάσεις με αυτά που είχαν τα παλαιά, τα οποία κυκλοφορούν στην αγορά από το 1996. Παράλληλα, θα συνεχίσουν να κυκλοφορούν και τα αντίστοιχα κέρματά τους, τα οποία έχουν εισαχθεί στην αγορά από το 2008. Η Κεντρική Τράπεζα της πΓΔΜ ανακοίνωσε ότι παλαιά παρόμοια τραπεζογραμμάτια θα παύσουν να εκδίδονται από την ίδια ημέρα που θα κυκλοφορήσουν τα νέα χαρτονομίσματα και θα αντικατασταθούν σταδιακά μέσω των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων.

1.4 Μεταφορές & Επικοινωνίες

-Μείωση των ποσοστών περιαγωγής της Βουλγαρίας για τη πΓΔΜ και άλλες χώρες των Δ. Βαλκανίων
Σύμφωνα με τα τοπικά μέσα ενημέρωσης, τον Αύγουστο τ.ε η Βουλγαρία πρόκειται να μειώσει τα ποσοστά περιαγωγής της για τη πΓΔΜ και τη Σερβία. Τα ποσοστά περιαγωγής αναμένεται να μειωθούν και για τις άλλες χώρες των Δυτικών Βαλκανίων, σύμφωνα με δηλώσεις του Υπουργού Μεταφορών της Βουλγαρίας κ. Ivaylo Moskovski.

-Κατασκευή αυτοκινητοδρόμου Σκοπίων – Πρίστινας

Ο αρμόδιος για τις ευρωπαϊκές υποθέσεις Αντιπρόεδρος της Κυβέρνησης της πΓΔΜ, κ. B. Osmani χαιρέτισε τις προσπάθειες της Κυβέρνησης του Κοσόβου για ολοκλήρωση της κατασκευής του αυτοκινητοδρόμου 55 χλμ. που θα συνδέει την Πρίστινα με το Blace (σύνορα πΓΔΜ - Κοσόβου) και σημείωσε ότι έχουν αρχίσει και από πλευράς πΓΔΜ, οι προπαρασκευαστικές εργασίες για τον σχεδιασμό και την κατασκευή του αυτοκινητοδρόμου, μήκους 13 χλμ., Σκοπίων - Blace. Ο κ. Osmani τόνισε ότι ο εν λόγω αυτοκινητόδρομος αποτελεί έργο στρατηγικής σημασίας, το οποίο είχε παραμεληθεί στο παρελθόν, μεταξύ άλλων και για πολιτικούς λόγους. Προσέθεσε, δε, ότι το 2017, 2,7 εκατ. οχήματα διήλθαν από τη συννοριακή δίοδο του Blace. Επιπλέον, ανέφερε ότι η κατασκευή του αυτοκινητοδρόμου έχει ιδιαίτερη σημασία για την οικονομία της πΓΔΜ, εάν ληφθεί υπ' όψιν το ύψος των εξαγωγών της χώρας προς το Κόσοβο (198,8 εκατ. ευρώ/ 4% επί του συνόλου των εξαγωγών σύμφωνα με τη Στατιστική Υπηρεσία της πΓΔΜ), καθώς και το γεγονός ότι η αξία των υπηρεσιών υγείας που παρέχονται στην πΓΔΜ σε Κοσοβάρους πολίτες, υπολογίζεται σε 30 εκατ. ευρώ. Σημειώνεται ότι ο Αντιπρόεδρος κ. Osmani είναι επικεφαλής διυπουργικής Επιτροπής που συνεστήθη, με στόχο το συντονισμό των συναρμοδίων Υπηρεσιών για την υλοποίηση του αυτοκινητοδρόμου Σκοπίων – Blace. Η πΓΔΜ έχει εξασφαλίσει, μέχρι στιγμής, χρηματοδότηση ύψους 1,3 εκατ. ευρώ από το Επενδυτικό Πλαίσιο Δυτικών Βαλκανίων για τον σχεδιασμό του αυτοκινητοδρόμου.

1.5 Αγροτικός τομέας και τομέας τροφίμων

-Αγορά και πώληση γεωργικών προϊόντων, α' τρίμηνο 2018

Σύμφωνα με τα στοιχεία της Κρατικής Στατιστικής Υπηρεσίας, η αγορά και πώληση γεωργικών προϊόντων το α' τρίμηνο 2018 αυξήθηκε κατά 4,6%, σε σύγκριση με την αντίστοιχη περίοδο του προηγούμενου έτους. Η αξία των αγορασθέντων αγροτικών προϊόντων από μεμονωμένους παραγωγούς αυξήθηκε κατά 10,9%, ενώ η αξία των πωληθέντων γεωργικών προϊόντων από την ίδια παραγωγή μειώθηκε κατά 7,5%. Ειδικότερα, η αξία της συνολικής αγοράς και πώλησης αυξήθηκε στα ακόλουθα γεωργικά προϊόντα: Βιομηχανικές καλλιέργειες, Λαχανικά, Φρούτα, Αλκοολούχα ποτά, Προϊόντα Κτηνοτροφίας, Γάλα και Γαλακτοκομικά προϊόντα, ενώ παρατηρήθηκε μείωση στα ακόλουθα γεωργικά προϊόντα: Δημητριακά, Ζωοτροφές, Πουλερικά και αυγά και Ψάρια. Η μηνιαία κατανομή της αξίας αγοράς και πώλησης γεωργικών προϊόντων παρουσιάζει αύξηση τον Ιανουάριο και τον Μάρτιο, ενώ τον Φεβρουάριο σημειώθηκε μείωση της αξίας αγοράς και πώλησης γεωργικών προϊόντων.

-Δείκτες τιμών στη γεωργία, Απρίλιος 2018

Σύμφωνα με τα στοιχεία της Κρατικής Στατιστικής Υπηρεσίας, ο δείκτης τιμών στη γεωργία τον Απρίλιο του 2018 αυξήθηκε κατά 3,2% στην ομάδα εισροών, ενώ στην ομάδα παραγωγής αυξήθηκε κατά 13,3% σε σύγκριση με τον Απρίλιο του προηγούμενου έτους. Τον Απρίλιο του 2018, σε σύγκριση με τον Απρίλιο του 2017, ο δείκτης τιμών εισροών 1 (αγαθά που καταναλώνονται σήμερα στη γεωργία) ήταν 103,3 και ο δείκτης τιμών για την Εισροή 2 (επένδυση στη γεωργία) ήταν 102,0. Στην ομάδα Παραγωγή τον Απρίλιο του 2018, σε σύγκριση με τον Απρίλιο του 2017, ο δείκτης τιμών της καλλιέργειας ήταν 115,8 και ο δείκτης τιμών της ζωικής παραγωγής ήταν 105,4. (Περισσότερα στοιχεία οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να αρυσθούν από τον ακόλουθο σύνδεσμο: <http://www.stat.gov.mk/pdf/2018/4.1.18.43.pdf>)

-Επιχειρηματικό Συνέδριο πΓΔΜ-Σλοβενίας - Διαχείριση και αξιοποίηση κονδυλίων Ε.Ε. - Γεωργικά Ταμεία - IPARD (Σκόπια, 15 Μαΐου 2018)

Στις 15 Μαΐου 2018, το Οικονομικό Επιμελητήριο της πΓΔΜ, σε συνεργασία με τον Οργανισμό Γεωργίας και Αγροτικής Ανάπτυξης της Δημοκρατίας της Σλοβενίας και την εδώ Σλοβενική Πρεσβεία διοργάνωσε Επιχειρηματικό Συνέδριο με θέμα τη «Διαχείριση και αξιοποίηση των κονδυλίων της Ε.Ε.». Συμμετείχαν

περισσότεροι από 30 εκπρόσωποι εταιρειών της πΓΔΜ, καθώς και εκπρόσωποι του εδώ Υπουργείου Γεωργίας, Δασών και Διαχείρισης Υδάτων και του Οργανισμού για την Οικονομική Στήριξη της Γεωργίας και Αγροτικής Ανάπτυξης της πΓΔΜ. Ένα από τα θέματα που συζητήθηκαν ήταν η αξιοποίηση των ευρωπαϊκών κονδυλίων από τους Δήμους της πΓΔΜ. Ιδιαίτερη αναφορά έγινε στο Μέσο Προενταξιακής Βοήθειας για την Αγροτική Ανάπτυξη - Πρόγραμμα IPARD II (2014-2020) για τη πΓΔΜ, το οποίο παρέχει πρόσβαση σε κεφάλαια της ΕΕ και οικονομική βοήθεια για τη βιώσιμη γεωργία και ανάπτυξη της υπαίθρου - με επίκεντρο την εφαρμογή του κοινοτικού κεκτημένου σε σχέση με την κοινή γεωργική πολιτική και τις πολιτικές για ανταγωνιστική αειφόρο γεωργία - ισχυρές και βιώσιμες αγροτικές κοινότητες και ένα ποικίλο και βιώσιμο αγροτικό περιβάλλον. Το εν λόγω πρόγραμμα επιτρέπει την πραγματοποίηση ενός μεγάλου αριθμού μικρών έργων αξίας € 10.000, € 20.000 και € 50.000. Σε χαιρετισμό του, ο εδώ Πρέσβης της Σλοβενίας κ. Milan Jazbec, σχολίασε τις δυσκολίες που αντιμετωπίζουν οι Δήμοι της πΓΔΜ στην απορρόφηση κονδυλίων της ΕΕ και ανέφερε ότι το γεγονός αιτιολογείται λόγω της πολυπλοκότητας των διαδικασιών και της γραφειοκρατίας. Για το λόγο αυτό, εξήγησε ότι, πρόκειται να έρθει τον επόμενο μήνα στην πΓΔΜ μια σλοβενική ομάδα εμπειρογνομόνων για να μεταφέρει τις εμπειρίες της και θα παράσχει υπηρεσίες τεχνογνωσίας, αναγκαίες στην πΓΔΜ για την αποτελεσματική αξιοποίηση των κονδυλίων της ΕΕ. Ο Διευθυντής του εδώ Οργανισμού Οικονομικής Στήριξης της Γεωργίας και Αγροτικής Ανάπτυξης κ. Nikolce Babovski ανέφερε ότι η χώρα θα πρέπει να επικεντρωθεί στην παραγωγή ενός ποιοτικού και ανταγωνιστικού προϊόντος που θα επιτρέψει στον τομέα της μεταποίησης να χρησιμοποιήσει περισσότερα κεφάλαια. Ο κ. Babovski δήλωσε ότι μέχρι στιγμής έχουν υπογραφεί περίπου 100 συμβάσεις για συγχρηματοδότηση ύψους άνω των 4,6 εκατ. ευρώ από το IPARD II, όπου ο μεγαλύτερος αριθμός αυτών απασχολείται με τη μεταποίηση και την επισκευή γεωργικών μηχανημάτων. Ανέφερε επίσης ότι, θα ανακοινωθεί, στους επόμενους 1 ή 2 μήνες, μια νέα δημόσια πρόσκληση. Το πρόγραμμα IPARD II παρέχει κονδύλια συνολικού ύψους 80 εκατ. ευρώ για τη γεωργία στη χώρα μέχρι το 2020, εκ των οποίων 60 εκατ. ευρώ είναι ευρωπαϊκή χρηματοδότηση και 20 εκατ. ευρώ εθνική στήριξη.

1.6 Τομέας Εμπορίου

-Προσωρινή αναστολή εισαγωγικών δασμών και τελωνειακών ποσοστώσεων κατεψυγμένου χοιρινού κρέατος και άλλων προϊόντων χοιρινού κρέατος (έως τις 15.11.2018)

Σύμφωνα με το εδώ Υπουργείο Γεωργίας, η Κυβέρνηση αποφάσισε την προσωρινή αναστολή, έως τις 15.11.2018, των εισαγωγικών δασμών και τελωνειακών ποσοστώσεων του κατεψυγμένου χοιρινού κρέατος και άλλων προϊόντων χοιρινού κρέατος, ώστε να καλυφτεί περίπου το 50% των διαπιστωμένων αναγκών σε πρώτες ύλες για την εγχώρια βιομηχανία. Το εν λόγω μέτρο, σύμφωνα με τις εκτιμήσεις του αρμόδιου Υπουργείου, αναμένεται να επιτρέψει την αύξηση της ανταγωνιστικότητας των εξαγωγών της εγχώριας βιομηχανίας παραγωγής κρέατος και να έχει θετικές επιπτώσεις στην αύξηση του όγκου της παραγωγής, των εξαγωγών και της ικανότητας για αύξηση του αριθμού των εργαζομένων στην εγχώρια βιομηχανία κρέατος. Τα στοιχεία δείχνουν ότι η πΓΔΜ έχει πολύ υψηλότερο τελωνειακό δασμό για το κατεψυγμένο κρέας από τις γειτονικές χώρες, γεγονός που καθιστά την εγχώρια βιομηχανία λιγότερο ανταγωνιστική, σε σχέση με τις υπόλοιπες χώρες της περιοχής. Ως αποτέλεσμα, η παραγωγή προϊόντων με βάση το κρέας το 2016 μειώθηκε κατά 25% σε σύγκριση με το 2013, ενώ οι μονάδες παραγωγής λειτουργούν στο 28% των δυνατοτήτων τους. Σύμφωνα με προσωρινά στοιχεία της εδώ Στατιστικής Υπηρεσίας, οι συνολικές εξαγωγές κρέατος τα τελευταία χρόνια παρουσιάζουν συνεχή μείωση και το 2017 μειώθηκαν κατά 22% σε σύγκριση με το 2012, ενώ οι εισαγωγές κρέατος αυξήθηκαν κατά 6% κατά την ίδια χρονική περίοδο. Από την άλλη πλευρά, οι εγχώριοι παραγωγοί χοιρινού κρέατος δεν μπορούν να καλύψουν τις ανάγκες της βιομηχανίας κρέατος με χοιρινό κρέας. Με την υιοθέτηση της εν λόγω απόφασης, η Κυβέρνηση εκτιμά ότι η παραγωγή των διαρκών και ημι-ανθεκτικών προϊόντων από χοιρινό κρέας θα αυξηθεί κατά περίπου 3.000 τόνους, κατά τους επόμενους έξι μήνες και ότι οι εξαγωγές θα αυξηθούν κατά περίπου 10%, γεγονός που αναμένεται ότι θα οδηγήσει τελικά και σε αύξηση του αριθμού των εργαζομένων στην εγχώρια βιομηχανία κρέατος κατά περίπου 25%. Ωστόσο, μερίδα εμπειρογνομόνων, θεωρεί ότι η απόφαση της Κυβέρνησης να χορηγήσει αδασολόγητες εισαγωγές κατεψυγμένου χοιρινού κρέατος, θα επηρεάσει αρνητικά περισσότερο τις μικρές και μεσαίες μονάδες χοιροτροφικών εκμεταλλεύσεων, οι οποίες δεν θα μπορούν να αντέξουν τον ανταγωνισμό.

1.7 Περιβάλλον & Υγεία

-Επιδοτήσεις του Δήμου Σκοπίων για σόμπες πέλλετ και ποδήλατα

Στο πλαίσιο της περιβαλλοντικής προστασίας, στο Δήμο των Σκοπίων έχουν υποβληθεί έως τώρα 150 αιτήσεις για επιδοτήσεις για σόμπες πέλλετ και 1.028 αιτήσεις για ποδήλατα. Το ένα τρίτο του ποσού που έχουν διατεθεί από τις τοπικές αρχές για τις επιδοτήσεις έχει ήδη χρησιμοποιηθεί. Η πρόσκληση υποβολής προτάσεων ανακοινώθηκε μόλις πριν από περίπου δέκα ημέρες.

-Αυστηροποίηση ελέγχων εισαγωγών πουλερικών και βόειου κρέατος από Βραζιλία

Σύμφωνα με τον Οργανισμό Τροφίμων και Κτηνιατρικής, μετά από ενημέρωση των διπλωματικών αρχών της πΓΔΜ στην Βραζιλία για πιθανότητα εισαγωγής μη ασφαλών προϊόντων πουλερικών και βοείου κρέατος βραζιλιάνικης προέλευσης στην πΓΔΜ, αποφασίστηκε η λήψη προληπτικών μέτρων με εντατικούς ελέγχους στα σύνορα σε όλων των ειδών τις αποστολές από τη Βραζιλία. Επίσης, εστάλη σχετική επιστολή (24.4.2018) στο Οικονομικό Επιμελητήριο της πΓΔΜ προκειμένου να ενημερωθούν όλες οι εταιρείες που εισάγουν κοτόπουλο και βοδινό κρέας από τη Βραζιλία. Ξεκίνησαν εντατικοί έλεγχοι στα σύνορα σε όλες τις αποστολές εισαγωγής τέτοιων προϊόντων από Βραζιλία, χωρίς εξαίρεση, προκειμένου να ελεγχθούν εργαστηριακά και να πιστοποιηθεί ότι τα προς εισαγωγή προϊόντα είναι ασφαλή προς χρήση. Οι έλεγχοι θα συνεχιστούν εντατικά και κατά την προσεχή περίοδο.

Αξιοποίηση και προστασία του νερού από τη ρύπανση στη βιομηχανία (2016)

Σύμφωνα με τα πιο πρόσφατα στοιχεία που δημοσίευσε η εδώ Κρατική Στατιστική Υπηρεσία, οι ποσότητες ύδατος που αντλήθηκαν και παραδόθηκαν προς χρήση στην βιομηχανία, ανήλθαν συνολικά σε 3.709 εκατ. κ.μ., (στοιχεία 2016), από τις οποίες το μερίδιο του τομέα «Προμήθεια ηλεκτρικής ενέργειας, φυσικού αερίου, ρεύματος και κλιματισμού» ήταν το υψηλότερο με 98,96%. Ως προς την προέλευση της ύδρευσης των επιχειρήσεων, η μεγαλύτερη ποσότητα νερού παραδόθηκε από πηγές σε ποσοστό 71,86%. Η συνολική ποσότητα νερού που χρησιμοποιήθηκε το 2016 ήταν 3.699 εκατ. κ.μ. Από το σύνολο των απορριπτόμενων λυμάτων, καθαρίστηκε το 0,34%.

1.8 Βιομηχανικός Τομέας

-Επιχειρηματικές τάσεις στη μεταποιητική βιομηχανία (Απρίλιος 2018)

Σύμφωνα με εκτιμήσεις διευθυντικών στελεχών των εδώ επιχειρήσεων ο δείκτης εμπιστοσύνης στη μεταποιητική βιομηχανία τον Απρίλιο του 2018 είναι 19,3 ποσοστιαίες μονάδες ήτοι 0,2 ποσοστιαίες μονάδες υψηλότερο σε σύγκριση με το Μάρτιο 2018, και 2,4 εκατοστιαίες μονάδες υψηλότερα σε σύγκριση με τον Απρίλιο 2017. Η κατάσταση με το σημερινό όγκο των παραγγελιών παραγωγής (Απρίλιος 2018) βρίσκεται στο ίδιο επίπεδο με τον προηγούμενο μήνα, ενώ οι προσδοκίες για τον όγκο παραγωγής για τους επόμενους τρεις μήνες είναι ευνοϊκότερες σε σχέση με τον προηγούμενο μήνα. Τα αποθέματα τελικών προϊόντων μειώθηκαν σε σύγκριση με τον Μάρτιο 2018. Η αξιολόγηση της οικονομικής κατάστασης είναι πιο ικανοποιητική σε σύγκριση με τον προηγούμενο μήνα, καθώς και σε σχέση με τον Απρίλιο του 2017. Ο αριθμός των εργαζομένων αναμένεται να αυξηθεί. Το μέσο επίπεδο χρησιμοποίησης της παραγωγικής ικανότητας των επιχειρηματικών οντοτήτων (Απρίλη 2018) αυξήθηκε στο 67,3% των συνήθων χρήσεων. Οι παράγοντες που είχαν τη μεγαλύτερη επιρροή στον περιορισμό του όγκου παραγωγής (Απρίλιο 2018) ήταν οι ακόλουθοι: η έλλειψη εξειδικευμένου εργατικού δυναμικού με 21,7%, η ανεπαρκής εγχώρια ζήτηση με 19,2%, η ανεπαρκής ζήτηση από το εξωτερικό με 18,5%, και η αβεβαιότητα του οικονομικού περιβάλλοντος με 10,3%.

-Δείκτες κύκλου εργασιών στη βιομηχανία, Μάρτιος 2018

Σύμφωνα με τα στοιχεία της Κρατικής Στατιστικής Υπηρεσίας, ο δείκτης κύκλου εργασιών στη βιομηχανία, συνολικά, το Μάρτιο 2018, σε σύγκριση με το Μάρτιο του 2017 ήταν 105,4. Ο συνολικός κύκλος εργασιών των κύριων ομάδων βιομηχανικών κλάδων το Μάρτιο 2018, σε σύγκριση με το Μάρτιο του 2017 ήταν υψηλότερος στα κεφαλαιουχικά αγαθά κατά 11,5%, τα Διαρκή καταναλωτικά αγαθά κατά 7,8% και τα Μη διαρκή καταναλωτικά αγαθά κατά 7,6%, αλλά χαμηλότερος στα Ενδιάμεσα αγαθά, εκτός από την ενέργεια κατά 4,4%. Ο δείκτης κύκλου εργασιών στη βιομηχανία, συνολικά, το Μάρτιο 2018, σε σύγκριση με το Φεβρουάριο του 2018 ήταν 114,2, ενώ στην περίοδο Ιανουαρίου - Μαρτίου 2018, σε σύγκριση με Ιανουάριος-Μάρτη, 2017, ο δείκτης κύκλου εργασιών στη βιομηχανία, συνολικά, ήταν 110,8.

Σύμφωνα με τα στοιχεία της εδώ Στατιστικής Υπηρεσίας, ο δείκτης κύκλου εργασιών στη βιομηχανία στην εγχώρια αγορά, το Μάρτιο 2018, σε σύγκριση με το Μάρτιο του 2017 ήταν 93,1.

1.9 Τομέας Τουρισμού

-Τουρισμός, Μάρτιος 2018

Σύμφωνα με τα στοιχεία της εδώ Κρατικής Στατιστικής Υπηρεσίας, ο αριθμός των τουριστών το Μάρτιο του 2018 ήταν 53.836 και ο αριθμός των διανυκτερεύσεων από τους τουρίστες ήταν 108.638. Ο αριθμός των τουριστών τον Μάρτιο του 2018, σε σύγκριση με το Μάρτιο του 2017, αυξήθηκε κατά 25,1% και ο αριθμός των διανυκτερεύσεων αυξήθηκε κατά 18,7%. Επίσης, ο αριθμός των εγχώριων τουριστών τον Μάρτιο του 2018, σε σύγκριση με το Μάρτιο του 2017, αυξήθηκε κατά 18,5%, ενώ ο αριθμός των ξένων τουριστών αυξήθηκε κατά 28,4%. Τέλος, ο αριθμός των διανυκτερεύσεων των εγχώριων τουριστών Μάρτιο του 2018, σε σύγκριση με το Μάρτιο 2017 αυξήθηκε κατά 3,6%, ενώ ο αριθμός των διανυκτερεύσεων των αλλοδαπών τουριστών αυξήθηκαν κατά 28,5%.

Κατά την περίοδο Ιανουαρίου - Μαρτίου 2018, σε σύγκριση με την ίδια περίοδο του περασμένου έτους, ο αριθμός των τουριστών αυξήθηκε κατά 17,3%: ο αριθμός των εγχώριων τουριστών αυξήθηκαν κατά 10,1%, ενώ των ξένων τουριστών αυξήθηκαν κατά 21,5%. Κατά την περίοδο Ιανουαρίου - Μαρτίου 2018, σε σύγκριση με την ίδια περίοδο του περασμένου έτους, ο αριθμός των διανυκτερεύσεων αυξήθηκε κατά 17,7%: ο αριθμός των διανυκτερεύσεων των εγχώριων τουριστών αυξήθηκε κατά 12,5%, ενώ εκείνες των ξένων τουριστών αυξήθηκαν κατά 21,4%.

1.10 Άλλες ειδήσεις επιχειρηματικού ενδιαφέροντος

-Νέο νομοθετικό πλαίσιο για την χρηματοδοτική στήριξη των επενδύσεων στην πΓΔΜ.

Η Κυβέρνηση της πΓΔΜ στο πλαίσιο πρωτοβουλιών για τη βελτίωση της υφιστάμενης κατάστασης στην οικονομία και την προώθηση της οικονομικής ανάπτυξης, κατέληξε στο συμπέρασμα ότι υπάρχει ανάγκη λήψης μέτρων στη βιομηχανική πολιτική, που θα ενθαρρύνουν τις επενδύσεις και θα βελτιώσουν την ανταγωνιστικότητα της οικονομίας, δημιουργώντας παράλληλα νέες θέσεις εργασίας. Ως εκ τούτου την Πέμπτη, 26 Απριλίου τ.ε. το Κοινοβούλιο ενέκρινε ένα νέο νόμο για τη χρηματοδοτική στήριξη των επενδύσεων στη χώρα, ο οποίος ρυθμίζει τους τύπους, το ποσό, τους όρους, τις προϋποθέσεις και τη διαδικασία για τη χορήγηση οικονομικής ενίσχυσης για επενδύσεις σε τομείς παραγωγής. Οι οικονομικοί πόροι που θα χορηγηθούν από τον προϋπολογισμό της πΓΔΜ ανέρχονται στο ποσό των 1.118.110.000 δηναρίων (ήτοι περίπου € 18,2 εκατ.) και παρέχονται για το τρέχον έτος. Δικαιούχοι μπορούν να είναι όσες επιχειρήσεις ασκούν παραγωγική δραστηριότητα, υπό ορισμένες προϋποθέσεις οι οποίες προβλέπονται ρητά στο νόμο. Το επενδυτικό σχέδιο για το οποίο χορηγείται οικονομική ενίσχυση σύμφωνα με τον εν λόγω νόμο δεν μπορεί να διαρκέσει περισσότερο από πέντε χρόνια από την ημέρα έναρξης της υλοποίησής του. Η συμμετοχή του δικαιούχου της χρηματοδοτικής στήριξης στην επένδυση πρέπει να είναι τουλάχιστον 25% του συνολικού επιλέξιμου επενδυτικού κόστους, μέσω ιδίων κεφαλαίων ή από άλλες πηγές χρηματοδότησης. Τα είδη οικονομικής στήριξης για τις επενδύσεις αφορούν: α) υποστήριξη δημιουργίας νέων θέσεων εργασίας, β) στήριξη δημιουργίας και προώθησης συνεργασίας με προμηθευτές από τη πΓΔΜ, γ) στήριξη δημιουργίας οργανωτικών μορφών τεχνολογικής ανάπτυξης και έρευνα, δ) στήριξη επενδυτικών σχεδίων σημαντικού οικονομικού ενδιαφέροντος, ε) υποστήριξη αύξησης κεφαλαιακών επενδύσεων και εσόδων, και στ) στήριξη αγοράς κεφαλαίων από προβληματικές επιχειρήσεις/ εξαγορά πτωχευμένων επιχειρήσεων. Επίσης, τα είδη οικονομικής στήριξης για την ανταγωνιστικότητα είναι: α) στήριξη για την αύξηση της ανταγωνιστικότητας της αγοράς, και β) υποστήριξη για την κατάκτηση των αγορών και την αύξηση των πωλήσεων. Ο Αντιπρόεδρος της Κυβέρνησης, αρμόδιος για τα οικονομικά θέματα, κ. Κοσο Αντζουσεν δήλωσε ότι, το νέο νομοθετικό πλαίσιο ήταν αποτέλεσμα πολλών συζητήσεων και αναλύσεων, κυρίως από την Παγκόσμια Τράπεζα, τα εμπορικά επιμελητήρια και το Ινστιτούτο Διεθνών Οικονομικών Μελετών της Βιέννης. Διαβεβαίωσε δε ότι οι διαδικασίες που προβλέπει ο νόμος είναι απόλυτα διαφανείς και τόνισε ότι υποστηρίζονται εξ' ίσου οι εγχώριοι και οι ξένοι επενδυτές. Όπως ανέφερε, τα κριτήρια έχουν καθοριστεί με βάση ένα μαθηματικό μοντέλο και μια προσομοίωση. Ο νόμος είναι συμπληρωματικός στον νόμο για την κρατική βοήθεια. Το πλήρες κείμενο είναι διαθέσιμο στον ακόλουθο σύνδεσμο (στην τοπική γλώσσα - δεν έχει εισέτι δημοσιευθεί αγγλική εκδοχή του): <http://sobranie.mk/materialdetails.nspx?materialId=089fdd56-5224-4212-ba5e-2d0c9d17e4cb>

2. Οικονομικές ειδήσεις

- Πληθωρισμός 1,6% σε ετήσια βάση (Μάρτιος 2018)

Το Μάρτιο του 2018, ο πληθωρισμός ήταν 1,6% σε ετήσια βάση. Κατά το α' τρίμηνο 2018, ο μέσος πληθωρισμός ήταν 1,5% ετησίως, αντανακλώντας κυρίως τον πληθωρισμό τροφίμων και το δομικό πληθωρισμό (πληθωρισμός προϊόντων εκτός τροφίμων και ενέργειας) και, σε μικρότερο βαθμό, τις τιμές της ενέργειας.

-Αύξηση του εμπορικού ελλείμματος της πΓΔΜ (α' τρίμηνο 2018)

Σύμφωνα με την Κρατική Στατιστική Υπηρεσία, το εμπορικό έλλειμμα της πΓΔΜ αυξήθηκε σε 29,66 δισ. δηνάρια. (574 εκατ. δολ. / 479 εκατ. ευρώ) το α' τρίμηνο 2018 από 26,17 δισ. δηνάρια την ίδια περίοδο του 2017. Το α' τρίμηνο τ.ε. οι εξαγωγές ανήλθαν σε 79,97 δισ. δηνάρια, δηλαδή αυξήθηκαν 13,1% σε ετήσια βάση, ενώ οι εισαγωγές έφτασαν σε 109,6 δισ. δηνάρια, ήτοι αυξήθηκαν κατά 12,4%. Ο δείκτης εισαγωγών-εξαγωγών ήταν 72,9% το πρώτο τρίμηνο τ.ε. Οι εξαγωγές της πΓΔΜ συνίσταντο κυρίως σε καταλύτες από πολύτιμα μέταλλα ή ενώσεις πολύτιμων μετάλλων ως δραστική ουσία, σύνολα καλωδίων ανάφλεξης, άλλα σύνολα καλωδίων που χρησιμοποιούνται σε μηχανοκίνητα οχήματα, αεροσκάφη ή πλοία και ενδύματα. Η χώρα εισήγαγε κατά κύριο λόγο πλατίνα και κράματα λευκοχρυσού, πετρελαϊκά έλαια και πλατέα προϊόντα έλασης. Οι κύριοι εμπορικοί εταίροι της πΓΔΜ τον Ιανουάριο-Μάρτιο 2018 ήταν η Γερμανία, η Βρετανία, η Ελλάδα, η Σερβία και η Βουλγαρία.

-Εαρινές μακροοικονομικές προβλέψεις της Κεντρικής Τράπεζας της πΓΔΜ (Μάιος 2018)

Η Κεντρική Τράπεζα της πΓΔΜ (NBRM) διατηρεί την πρόβλεψή της για αύξηση του ΑΕΠ το 2018 έως 3,2% με τις προβλέψεις του επόμενου έτους να διαμορφώνονται στο 3,5%. Σύμφωνα με τον Διοικητή της Τράπεζας κ. Dimitar Bogov, η ανάπτυξη το 2018 οφείλεται κυρίως στις εξαγωγές, στις επενδύσεις και στην ιδιωτική κατανάλωση. Όπως ανέφερε η πρόβλεψη για τον πληθωρισμό παραμένει κοντά στο 2%. Περισσότερες λεπτομέρειες μπορεί κανείς να αρουσθεί από την παρουσίαση της Υποδιοικήτριας κας Anita Angelovska – Bezhoska στον ακόλουθο σύνδεσμο: <http://www.nbrm.mk/content/Latest-Macroeconomic-Projections-may-2018-vq-aab.pdf>

3. Διεθνείς Οικονομικές Σχέσεις

-Πάνω από το 70% των Γερμανών επενδυτών θα επένδυαν ξανά στην πΓΔΜ παρά τα προβλήματα

Εκπρόσωποι γερμανικών εταιρειών παραπονιούνται για την αδυναμία εύρεσης εργαζομένων για τα εργοστάσιά τους στη πΓΔΜ. Ισχυρίζονται ότι το πρόβλημα της έλλειψης εργαζομένων χειροτερεύει από έτος σε έτος. Οι Γερμανοί επενδυτές στη χώρα διαμαρτύρονται για την ποιότητα της επαγγελματικής εκπαίδευσης και των προσόντων των εργαζομένων. Σύμφωνα με την έρευνα της Οικονομικής Ένωσης πΓΔΜ - Γερμανίας, που αναφέρεται στην περίοδο 2017/2018, το 50% των στελεχών γερμανικών εταιρειών στην πΓΔΜ έχουν αξιολογήσει ως αρνητική την τρέχουσα οικονομική κατάσταση στη χώρα και μόλις το 7% παραμένει ικανοποιημένο. Το 45% των διευθυντικών στελεχών αναμένει βελτίωση της οικονομικής κατάστασης στο μέλλον, ενώ το 12% αναμένει χειρότερα μακροοικονομικά αποτελέσματα. Παρά τα προαναφερθέντα προβλήματα, είναι ενθαρρυντικό το γεγονός ότι το 72% των γερμανικών εταιρειών θα επενδύσει ξανά στην πΓΔΜ. Η έρευνα έδειξε ότι οι διαχειριστές γερμανικών επιχειρήσεων δεν είναι ικανοποιημένοι, επίσης, με την εξάλειψη της διαφθοράς και του εγκλήματος, της ασφάλειας δικαίου και της αποτελεσματικότητας της δημόσιας διοίκησης. Τα διευθυντικά στελέχη πιστεύουν ότι η επιχειρηματική κατάσταση των εταιρειών τους είναι καλύτερη από τη γενική μακροοικονομική κατάσταση. Το 36% των ερωτηθέντων αξιολόγησαν την επιχειρηματική κατάσταση των εταιρειών τους ως καλή και μόνο το 10% έδωσε αρνητική εκτίμηση. Υπάρχουν περισσότερες από 200 εταιρείες με γερμανικά κεφάλαια στη χώρα, που απασχολούν περίπου 20.000 άτομα.

-Επιχειρηματικό φόρουμ πΓΔΜ-Σλοβενίας / επίσκεψη του Σ/ΠΘ Miro Cerar (Σκόπια, 4 Απριλίου 2018)

Το Οικονομικό Επιμελητήριο της πΓΔΜ διοργάνωσε στα Σκόπια, στις 4 Απριλίου 2018, επιχειρηματικό φόρουμ μεταξύ εταιρειών της πΓΔΜ-Σλοβενίας, στο οποίο συμμετείχαν εταιρείες των δύο χωρών από τους τομείς

πληροφορικής, βιομηχανίας τροφίμων, τηλεπικοινωνιών, επεξεργασίας λυμάτων, ενέργειας και των ανανεώσιμων πηγών, ασφάλισης, φαρμάκων κλπ. Το φόρουμ διοργανώθηκε στο πλαίσιο της επίσκεψης του Πρωθυπουργού της Σλοβενίας κ. Miro Cerar, ο οποίος χαιρέτισε τις εργασίες του συνεδρίου μαζί με τον ομόλογό του κ. Zoran Zaen και τον εδώ Υπουργό Οικονομίας κ. Kreshnik Bekteshi. Το φόρουμ επικεντρώθηκε στην ενίσχυση της διμερούς οικονομικής συνεργασίας.

4. Ευρωπαϊκή προοπτική

-Εκδήλωση για το Drenovo–Gradsko Express, τμήμα του Πανευρωπαϊκού Διαδρόμου X

Πραγματοποιήθηκε στις 14 Μαΐου τ.ε. στο Rosoman η εναρκτήρια εκδήλωση για το οδικό τμήμα «Drenovo Express Way», το οποίο αποτελεί τμήμα του Κλάδου D του Πανευρωπαϊκού Διαδρόμου X και ενώνει τις περιοχές Drenovo – Gradsko της πΓΔΜ. Πρόκειται για 15,5 χιλιόμετρα δρόμου που εκτείνεται από το Veles προς την Ηγουμενίτσα, μέσω Prilep - Μοναστηρίου (Bitola) - Φλώρινας (Εγνατία οδός). Το εν λόγω οδικό τμήμα εντάσσεται στο πλαίσιο των ευρωπαϊκών επενδύσεων για την βελτίωση των υποδομών μεταφορών της πΓΔΜ. Το έργο Gradsko-Drenovo χρηματοδοτείται από το πρόγραμμα IPA II με επιχορήγηση ύψους 26,5 εκατ. ευρώ. Η ολοκλήρωσή του αναμένεται εντός του 2020. Ο διάδρομος X είναι η σημαντικότερη διεθνής διαδρομή, η οποία διέρχεται από τη χώρα. Στην εκδήλωση παρευρέθησαν ο Πρωθυπουργός της χώρας κ. Zoran Zaen, ο Επικεφαλής της εδώ Αντιπροσωπείας της Ευρωπαϊκής Ένωσης κ. Samuel Zbogar και ο Υπουργός Μεταφορών κ. Goran Sugarevski. Οι συμμετέχοντες στην εκδήλωση επισκέφθηκαν, επίσης, το σιδηροδρομικό σταθμό στο Gradsko, ο οποίος ανακαινίστηκε με κονδύλια της ΕΕ. Η εκδήλωση εντάσσεται στην εκστρατεία της Ε.Ε. για τις μεταφορές, με τίτλο «Europe for You», η οποία στοχεύει στην προώθηση της βοήθειας που παρέχει η Ευρωπαϊκή Ένωση στον τομέα των μεταφορών, όπως κατασκευή και ανακατασκευή αυτοκινητοδρόμων, περιφερειακών και τοπικών οδών, τμημάτων σιδηροδρομικών δικτύων και ανακαίνιση σιδηροδρομικών σταθμών. Τα τελευταία χρόνια, η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει επενδύσει σχεδόν 325 εκατ. ευρώ στην υποδομή μεταφορών της πΓΔΜ., ενώ έχουν χτιστεί και αποκατασταθεί, πάνω από 100 χιλιόμετρα δικτύου αυτοκινητοδρόμων, 64 χιλιόμετρα δρόμων σε περισσότερους από 40 Δήμους και 60 οικισμούς, καθώς και 16 χιλιόμετρα σιδηροδρόμου και 11 σιδηροδρομικούς σταθμούς. Η συνεχής υποστήριξη και οι επενδύσεις, οι οποίες στοχεύουν στην αποδοτικότερη υποδομή και ενεργή συνδεσιμότητα στην περιοχή, εντάσσονται στις πρωτοβουλίες προτεραιότητας της νέας στρατηγικής της Ε.Ε. για τη στήριξη του μετασχηματισμού των Δυτικών Βαλκανίων. Ως εκ τούτου, προβλέπονται πρόσθετες επενδύσεις της Ε.Ε. ύψους άνω του ενός δισεκατομμυρίου ευρώ, για την περαιτέρω ανάπτυξη και τη βελτίωση των υποδομών των χωρών των Δυτικών Βαλκανίων.

-Σύνοδος των Δυτικών Βαλκανίων (Σόφια, 15 Μαΐου 2018)

Στις 15 Μαΐου 2018, στη Σόφια, πραγματοποιήθηκε η Διάσκεψη Κορυφής ΕΕ-Δυτικών Βαλκανίων με κύριο θέμα συζήτησης την Ατζέντα Συνδεσιμότητας. Συμφώνα με τα όσα αναφέρονται στον εδώ τύπο, συζητήθηκε και μία σειρά άλλων θεμάτων, τα οποία έχουν μεγάλη σημασία για την ανάπτυξη της περιοχής. Εκτός από την συνδεσιμότητα, μερικοί από τους κύριους στόχους της Συνόδου Κορυφής ήταν επίσης η «επαναδιατύπωση της δέσμευσης της ΕΕ έναντι των εταίρων της στα Δυτικά Βαλκάνια ότι η περιοχή ανήκει στην ευρωπαϊκή οικογένεια» και η ενίσχυση των δεσμών μεταξύ της ΕΕ και των Δυτικών Βαλκανίων, ιδίως ως προς την υποδομή και την ψηφιακή και ανθρώπινη συνδεσιμότητα. Επιπλέον, ένας από τους στόχους της Συνόδου Κορυφής ήταν να φέρει σε επαφή τα Δυτικά Βαλκάνια και την ΕΕ, ώστε να συνεργαστούν στενότερα για την αντιμετώπιση κοινών προκλήσεων, όπως η ασφάλεια, η μετανάστευση, οι γεωπολιτικές εξελίξεις και καλή σχέσεις γειτονίας. Η ατζέντα συνδεσιμότητας κατέλαβε σημαντική θέση στο σχέδιο της ΕΕ για τα Δυτικά Βαλκάνια. Πιστεύεται ότι η βελτίωση της συνδεσιμότητας στην περιοχή, καθώς και μεταξύ των Δυτικών Βαλκανίων και της Ευρωπαϊκής Ένωσης, αποτελεί βασικό παράγοντα για την ανάπτυξη και την απασχόληση και θα αποφέρει σαφή οφέλη για τις οικονομίες και τους πολίτες της περιοχής. Ως εκ τούτου, η Διάσκεψη Κορυφής ήταν μία ιδανική ευκαιρία για τους ηγέτες να συζητήσουν το αδιέξοδο ορισμένων συμφωνιών, αλλά και την ευκαιρία να προβούν σε νέες ρυθμίσεις και ενδεχομένως να δημιουργήσουν νέες πρωτοβουλίες. Τη συνάντηση φιλοξένησε ο κ. Boyko Borisov, Πρωθυπουργός της Βουλγαρίας, ο οποίος σήμερα ασκεί την Προεδρία του Συμβουλίου. Συμμετείχαν η Υπατη Εκπρόσωπος για την Εξωτερική Πολιτική και την Πολιτική Ασφάλειας της ΕΕ, κα Federica Mogherini και ο Επίτροπος για την Ευρωπαϊκή Πολιτική Γειτονίας και τις Διαπραγματεύσεις για τη Διεύρυνση, κ. Johannes Hahn. Ο Πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, κ. Donald

Tusk, προήδρευσε της συνεδρίασης και εκπροσώπησε την ΕΕ από κοινού με τον Πρόεδρο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, κ. Jean-Claude Juncker.

5. Ειδήσεις γενικού ενδιαφέροντος

-Ανησυχία οργανώσεων νεολαίας και επαγγελματικών φορέων για «brain drain» της πΓΔΜ

Σύμφωνα με δηλώσεις εδώ οργανώσεων νεολαίας και επαγγελματικών φορέων, εκφράζεται ανησυχία για το φαινόμενο της μετανάστευσης των νέων και των πτυχιούχων στο εξωτερικό. Κάθε χρόνο πολλοί νέοι επαγγελματίες στην πΓΔΜ προσπαθούν να εγκαταλείψουν τη χώρα λόγω έλλειψης θέσεων εργασίας και προοπτικών, με συνήθη προορισμό τη Γερμανία και άλλες ανεπτυγμένες χώρες. Ο κ. Ivan Ivanov, επικεφαλής του οργανισμού "Leading", εκτιμά ότι το περίπου 25% των ατόμων που αποφοιτούν από Πανεπιστήμια στην πΓΔΜ εγκαταλείπουν τη χώρα τα τελευταία 10 χρόνια. Οι λόγοι που ωθούν τους νέους να μεταναστεύσουν σχετίζονται με τους χαμηλούς μισθούς, την έλλειψη ευκαιριών για κατάρτιση και εξέλιξη στη σταδιοδρομία τους, καθώς και για το γεγονός ότι οι ευκαιρίες απασχόλησης συνδέονται, συνήθως, με τις πολιτικές πεποιθήσεις. Εν τω μεταξύ, η Υπουργός Παιδείας και Επιστημών, κα Renata Deskoska, αναφέρει ότι καταβάλλονται προσπάθειες για την αποτροπή αυτού του φαινομένου, με την δημιουργία προγραμμάτων που αποσκοπούν στην παραμονή των νέων πτυχιούχων στη χώρα τους.

6. Εκδηλώσεις και εκθέσεις

-11^η Διεθνής Διάσκεψη Πληρωμών και Υποδομών Αγοράς (Αχρίδα, 6-8 Ιουνίου 2018)

Η Κεντρική Τράπεζα της πΓΔΜ, σε συνεργασία με την De Nederlandsche Bank, θα φιλοξενήσει την «11^η Διεθνή Διάσκεψη Πληρωμών και Υποδομών Αγοράς» με τίτλο: «Let's Get Digital», η οποία θα πραγματοποιηθεί στην Αχρίδα, στο Ξενοδοχείο «Inex Gorica», από τις 6 έως τις 8 Ιουνίου 2018. Η Διεθνής Διάσκεψη θα δια φωτίσει τη συνεχιζόμενη παγκόσμια διαδικασία της μετάβασης στην ψηφιακή επιχείρηση και τις ψηφιακές πληρωμές. Με την άνοδο των νέων ψηφιακών τεχνολογιών πληρωμών που ανέπτυξε η FinTech και οι οποίες υιοθετούνται όλο και περισσότερο από τις τράπεζες, οι καταναλωτές και οι έμποροι σήμερα μπορούν να επιλέξουν ένα ευρύ φάσμα προϊόντων πληρωμής. Οι καινοτόμες εξελίξεις στον τομέα των πληρωμών, όπως οι άμεσες πληρωμές, οι υπηρεσίες εκκίνησης πληρωμής, οι διαπροσωπικές πληρωμές μέσω κινητού τηλεφώνου και οι άμεσες ανέπαφες πληρωμές, έχουν ως κύριο στόχο τη διαδικασία ψηφιοποίησης συνοδευόμενη από καινοτόμες λύσεις. Οι καινοτομίες πληρωμών και η διαδικασία ψηφιοποίησης έχουν επίσης αντίκτυπο στον μετασχηματισμό των υποδομών της αγοράς πληρωμών. Οι εξελίξεις αυτές έχουν θέσει διάφορα ζητήματα σχετικά με τις απαιτήσεις για άνοιγμα των τραπεζών, ασφάλεια των πελατών, διαφάνεια και εμπιστοσύνη στην αγορά υπηρεσιών πληρωμών, καθώς και προστασία των δικαιωμάτων των καταναλωτών. Κατά συνέπεια, οι ρυθμιστικές αρχές πρέπει να προσαρμόσουν τα ρυθμιστικά πλαίσια στον τομέα των πληρωμών γρήγορα και συνολικά. Το συνέδριο θα αποτελέσει μια πλατφόρμα για ενεργό συζήτηση σε όλες τις παραπάνω σχετικές εξελίξεις στην αγορά πληρωμών, συγκεντρώνοντας την εμπειρία των τραπεζών, των ιδρυμάτων πληρωμών και του ηλεκτρονικού χρήματος, των συστημάτων πληρωμών, των κεντρικών τραπεζών και άλλων αρμόδιων αρχών. Περισσότερες πληροφορίες βρείτε στο ακόλουθο σύνδεσμο:

<http://www.nbrm.mk/11th-conference-on-payments-and-market-infrastructures-en.nspix>

- Διεθνές Συνέδριο «Balkans & Black Sea Cooperation Forum 2018 (Αθήνα 30 Μαΐου - 1 Ιουνίου 2018)

Ο Οργανισμός Enterprise Greece, σε συνεργασία με την Geo Routes Cultural Institute και την HELEXPO, συνδιοργανώνουν το Διεθνές Συνέδριο Balkans & Black Sea Cooperation Forum (BBSF2018) που φέτος θα πραγματοποιηθεί για πρώτη φορά στην Αθήνα, στο Εκθεσιακό Κέντρο HELEXPO-Μαρούσι, από 30 Μαΐου έως 1 Ιουνίου 2018. Το φόρουμ τελεί υπό την αιγίδα των Υπουργείων Εξωτερικών, Οικονομίας και Ανάπτυξης, Τουρισμού της Ελληνικής Δημοκρατίας, ενώ Επίσημοι υποστηρικτές του Φόρουμ, μεταξύ άλλων είναι και ο ΟΣΕΠ, η BSTDB και το UN-WOMEN. Κατά την διάρκεια του Φόρουμ θα πραγματοποιηθούν διμερείς επιχειρηματικές συναντήσεις μεταξύ των συμμετεχόντων, από τουλάχιστον 23 χώρες, οι οποίες θα προσφέρουν την ευκαιρία στις συμμετέχουσες εταιρείες να συναντηθούν και να εκκινήσουν τον

επιχειρηματικό διάλογο με κορυφαίες επιχειρήσεις της ευρύτερης περιοχής των Βαλκανίων και του Ευξείνου Πόντου. Για περισσότερες πληροφορίες και δηλώσεις συμμετοχής επικοινωνήστε με το Enterprise Greece (e-mail: n.stamou@enterprisegreece.gov.gr, τηλ.: 210 335 5707).

-Επιχειρηματικό Forum «BLACK SEA BRIDGE» (Θεσσαλονίκη, 19 Ιουνίου 2018)

Το Γραφείο Διασύνδεσης της Παγκόσμιας Τράπεζας με τον Ελληνικό Ιδιωτικό Τομέα διοργανώνει την Τρίτη 19 Ιουνίου 2018, στη Θεσσαλονίκη, επιχειρηματικό Forum για διεθνείς διαγωνισμούς και χρηματοδότηση για επιχειρήσεις της περιοχής της Μαύρης Θάλασσας με τίτλο BLACK SEA BRIDGE Business opportunities from IFI-financed projects and IFI financing (World Bank, BSTDB, EBRD, MCC) Briefing-Networking. Το Forum διοργανώνεται από το ΕΒΕΘ και το δίκτυο PSLO της Παγκόσμιας Τράπεζας. Στο πρώτο μέρος της εκδήλωσης θα γίνουν παρουσιάσεις για τις ευκαιρίες που προσφέρονται από τα προγράμματα και τα έργα που χρηματοδοτούν η Παγκόσμια Τράπεζα, η Παρευξείνια Τράπεζα, η EBRD και το Millennium Challenge Corporation των ΗΠΑ. Επίσημη γλώσσα θα είναι η Αγγλική. Στο 2^ο μέρος της εκδήλωσης θα πραγματοποιηθούν B2B συναντήσεις μεταξύ συμμετεχόντων επιχειρήσεων. Για περισσότερες πληροφορίες, το πρόγραμμα της εκδήλωσης και το δελτίο συμμετοχής του forum παρακαλούμε επικοινωνήστε με τους διοργανωτές ως ακολούθως: κ. Θεοδ. Αξυλιθιώτης, Private Sector Liaison Officer to the World Bank Group, ΕΒΕΘ Tel.: (+30) 2310 370120, Fax.: (+30) 2310 370136, www.ebeth.gr

Το Γραφείο ΟΕΥ παραμένει στη διάθεσή σας για κάθε συμπληρωματική πληροφορία.

Η Προϊσταμένη

Παγόνα Λάρδα
Σύμβουλος ΟΕΥ Α'